

हिमसंस्कृतवार्ताः

दैनिक ई-संस्कृतवार्तापत्रम्

himsanskritvartah
e-Sanskritnewspaper

नवा प्रेरणा नवोत्साहः

हिमाचलप्रदेशस्य संस्कृतशिक्षकाणां नूतनः प्रकल्पः

1

24.08.2024 शनिवासरः वि.सं. २०८० भाद्रपदकृष्णपञ्चमी भाद्रपद ९ प्रविष्टांशः

Website- www.himsanskritam.com Email-himsanskrit@gmail.com

■ पृष्ठ-3 ■ वर्ष-3 ■ अङ्क-300

केन्द्रेण त्रिपुराय चत्वारिंशत्-कोटि-रुप्याकाणि अनुमोदितानि हिमसंस्कृतवार्ताः 24 अगस्त। केन्द्रेण राज्ये जलाप्लावस्य स्थितिं दृष्ट्वा त्रिपुराय चत्वारिंशत्-कोटि-रुप्याकाणि अनुमोदितानि। राज्यापत्प्रतिक्रिया-कोषात् अनुमोदितः राशिः प्रभावितजनैः साहाय्याय वर्तते। सामाजिकसञ्चारपटले केन्द्रीयगृहमन्त्री अमितशाहः उक्तवान् यत् केन्द्रेण प्रेषितानि राष्ट्रियापत्प्रतिकारबलस्य एकादशदलानि स्थल सेनायाः त्रीणि दलानि, वायुसेनायाः चत्वारि उदग्रयानानि च प्रागेव साहाय्योहदारकार्येषु राज्यप्रशासनस्य साहाय्याय संलग्नानि सन्ति।

आन्ध्र प्रदेशस्य मुख्यसचिवाय आरक्षि-महानिदेशकाय च राष्ट्रियमानवाधिकारायोगेन अधिसूचना प्रख्यापिता

राष्ट्रियमानवाधिकारायोगेन अनकापल्ली-जनपदे एकस्मिन् नैजोगिक-एकांशे जाते विस्फोटे श्रमिकानां मृत्युप्रकरणे आन्ध्र प्रदेशस्य मुख्यसचिवाय आरक्षि-महानिदेशकाय च सूचना प्रख्यापिता। राष्ट्रियमानवाधिकारायोगेन सूचनायां गहन-निरीक्षणाय निर्देशः दत्तः यत् औद्योगिक-एकांशस्य स्वामिना सर्वेषां सुरक्षा-मानदण्डानां विधि सम्बद्ध-प्रावधानानाञ्च कठोरतया पालनं क्रियते वा न तथा सम्बन्धिताधिकारिभिः सम्यक्-निरीक्षणं क्रियते वा न। सहैव अधिकारिभ्यः सप्ताहद्वयाभ्यन्तरे एकं विस्तृतप्रतिवेदनं प्रेषणाय निर्देशः प्रदत्तः।

शिक्षामन्त्रालयेन सर्वेभ्यः राज्येभ्यः विद्यालयीय-सुरक्षा-दिनिर्देशस्य अनुपालनाय निर्देशः प्रदत्तः

हिमसंस्कृतवार्ताः 24 अगस्त। शिक्षामन्त्रालयेन सर्वेभ्यः राज्येभ्यः केन्द्रशासितप्रदेशेभ्यश्च एकविंशत्यधिकद्विसहस्र तमवर्षस्य विद्यालयीय-सुरक्षा-दिनिर्देशस्य अनुपालनाय निर्देशः प्रदत्तः। अयं दिनिर्देशः मन्त्रालयस्य विद्यालयीय-शिक्षा-साक्षरता-विभागद्वारा पोस्को इत्यस्य दिनिर्देशानुरूपं विकसितः। एतस्मिन् निर्देशे सर्वकारीयविद्यालयेषु सर्वकारीयेतरविद्यालयेषु च अध्ययनरतानां बालानां सुरक्षां निधाय विद्यालयप्रबन्धनस्य प्रत्युत्तरस्य प्रावधानं निहितमस्ति।

नवदिल्लीस्थे अखिलभारतीय तकनीकी शिक्षापरिषदि संस्कृतविश्वविद्यालयैः आचरितः उत्कर्षमहोत्सवः

हिमसंस्कृतवार्ताः 24 अगस्त।

केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः तिरुपति-संस्कृत-विश्वविद्यालयः-श्री लालबहादुरशास्त्रिराष्ट्रिय-संस्कृतविश्वविद्यालयानां संयुक्ततत्वावधाने अस्य चतुर्विंशत्यधिक द्वि सहस्रतमवर्षस्य द्विदिवसत्मकस्य उत्कर्ष महोत्सवस्य आयोजनं श्रीलालबहादुर- शास्त्रिराष्ट्रीय-संस्कृतविश्व-विद्यालयस्य नेतृत्वे नवदिल्लीस्थे अखिलभारतीय तकनीकी शिक्षापरिषदि जातम्। एतस्मिन् महोत्सवे केन्द्रीयवस्त्रमन्त्री गिरिराजसिंहः त्रयाणां संस्कृतविश्वविद्यालयानां कुलपतयः पद्मश्री सम्मानेन सम्मानितः चमूकृष्णशास्त्री वर्यः अन्ये च प्राध्यापकाः शोधार्थिनः विद्यार्थिनः च इत्यादयः उपस्थिताः

आसन्। एतस्यां राष्ट्रिय संवाद गोष्ठ्यां विभिन्नानि सत्राणि आयोजितानि। सत्रेषु विकसितभारत-सङ्कल्पसाधकं संस्कृतं इत्यस्य प्रमुख शीर्षकस्य अन्तर्गतं भारतीय भाषाः भारतीय ज्ञान परम्परा शोधः संस्कृतच्छात्राणां आजीविका सन्दर्भः नवीना राष्ट्रिय शिक्षा नीतिः इत्यादयः विषयाः समाविष्टाः आसन्। द्वितीये दिवसे सत्रे भारतप्रशासनस्य पूर्वकेन्द्रीयमन्त्री डॉ. महेन्द्रनाथपाण्डेयः अथ च लोक सभा सांसदः सुश्री बान्सुरी स्वराज उपस्थितौ आस्ताम्। अत्रावसरे अनेके विद्वद्धिः स्वीयबहुमूल्यवचनैः संस्कृतभाषायै संवर्धनाय अनेके विषयाः पदक्षेपाः च उत्थापिताः। सहैव सहस्राधिकं छात्राः सोत्साहं भागं स्वीकृतवन्तः

युकेन्-देशस्य कीव्-नगरे प्रधानमन्त्रिः नरेन्द्रमोदी राष्ट्रपतिना वोलोडिमिर् जेलेन्स्की इत्यनेन मिलितः

हिमसंस्कृतवार्ताः 24 अगस्त। शुक्रवासरे युकेन्-देशस्य कीव्-नगरे प्रधानमन्त्रिणा नरेन्द्रमोदिना युकेन्-देशस्य राष्ट्रपतिना वोलोडिमिर् जेलेन्स्की इत्यनेन सह प्रतिनिधिस्तरीयसम्मेलनं कृतम्। उभयोः नेत्रयोः उपस्थितौ चतुर्ष सहभागिता ज्ञापन पत्रेषु हस्ताक्षराणि आदानप्रदानानि च जतानी। युकेन्-देशे सामुदायिकविकासपरियोजना-मादकद्रव्य- नियन्त्रणमानक, सांस्कृतिक-इत्यादिषु विविधक्षेत्रेषु द्वैपाक्षिकसंबन्धान् सुदृढं कर्तुं ज्ञापन पत्रेषु हस्ताक्षराणि कृतानि। प्रधानमन्त्री नरेन्द्रमोदी पौलैण्डयूकेन देशयोः द्विदिवसीय यात्रायाः द्वितीये अन्तिमे च चरणे अद्य कीवनगरं प्राप्तवान्। प्रधानमन्त्री कीवनगरं रेलयानेन गतः। कीवनगरं सम्प्राप्य प्रवासिभारतीयैः प्रधानमन्त्रिणः भव्यं स्वागतं व्याहृतम्। अत्रावसरे प्रधानमन्त्री श्रीमोदी कीव इत्यत्र यूकेनस्यराष्ट्रिय-इतिहास-संग्रहालये बालेभ्यः निर्मितां मल्टिमिडिया-माटिरोलॉजिस्ट-प्रदर्शनीम् अवलोकितवान्।

तेन सह यूकेनस्य राष्ट्रपतिः वलोडिमिर्-जेलेन्स्की इत्येषः आसीत्। उभौ नेतारौ बालानां स्मृतेः सम्मानं कृतवन्तौ। सङ्घर्षे दिवङ्गतानां बालानां स्मृतौ नियोजितायाः प्रदर्शन्याः प्रधानमन्त्री नरेन्द्रमोदी प्रभाविता जातः। अपि च दुःखं प्रकटयन् तेषां स्मृतौ एकं क्रीडनकमपि तत्र स्थापितवान्। इतः प्राक् प्रधानमन्त्री नरेन्द्रमोदी कीवनगरे महात्मागान्धिनः प्रतिमायां पुष्पाञ्जलिं समर्पितवान्। तदनन्तरं समन्वययुतस्य समाजस्य निर्माणे महात्मागान्धिनः शान्तिसन्देशस्य नित्य-प्रासङ्गिकतामपि रेखाङ्कितवान्।

राष्ट्रेण स्वकीयः प्रथम-अन्तरिक्षदिवसः आचरितः

हिमसंस्कृतवार्ताः 24 अगस्त। राष्ट्रेण शुक्रवासरे स्वकीयः प्रथमान्तरिक्षदिवसः आचरितः। विगतवर्षे अस्मिन्नेव दिवसे चन्द्रयान- तृतीयभियानेन चन्द्रमसः तले विक्रमलैण्डर इत्यस्य सुरक्षितं सौम्यावतरणं च

सम्पूरितम्। अनया महदुपलब्धिना सह भारतम् अन्तरिक्ष-यात्रिणां देशानां विशिष्टसमूहे समाविष्टम्। अपि च चतुर्थः देशः जातः सहैव चन्द्रमसः दक्षिणध्रुवं निकषा अवतरितः प्रथमः देशो जातः। राष्ट्रपतिः, उपराष्ट्रपतिः, प्रधानमन्त्री च अत्रावसरे देशवासिभ्यः शुभकामनाः अयच्छन्। अस्य वर्षस्य अन्तरिक्षदिवसस्य विषयो विद्यते चन्द्रस्पर्शनेन

जीवनस्पर्शनम्-भारतस्य अन्तरिक्षकथा इति। यः समाजे प्रौद्योगिक्यां च अन्तरिक्षान्वेषणस्य गहनप्रभावाय बलं प्रददाति। गतशुक्रवासरे प्रातः नवदिल्ल्याः भारतमण्डपस्थाने अत्रावसरे आयोजिते मुख्यसमारोहे सम्बोधयन्ती राष्ट्रपतिः द्रौपदीमुर्मुः प्रोक्तवती यत् भारतीयान्तरिक्षानुसन्धानसङ्घटनेन न केवलम् अन्तरिक्षक्षेत्रे अपितु देशस्य

सामाजिकार्थिकविकासेऽपि सुदृढं योगदानं प्रदत्तम्। तदनु अन्तरिक्ष-राज्यमन्त्री डॉ० जितेन्द्र सिंहः प्रोक्तवान् यत् नरेन्द्रमोदिनः प्रशासनेन अन्तरिक्षक्षेत्रस्य विमुक्तये भूतकालिकसीमानः विखण्डिताः। भारतीयान्तरिक्षानुसन्धानसङ्घटनस्य अध्यक्ष एस्० सोमनाथः अभिव्यक्तवान् जनानां मनसि महदुत्साहं दरीदृश्यते।

सुभाषितम्

युक्ताहारविहारस्य
युक्तचेष्टस्य कर्मसु।
युक्तस्वप्नावबोधस्य
योगो भवति दुःखहा॥

भावार्थः- यथायोग्य आहार- विहार करने वाले का, कर्मों में यथायोग्य चेष्टा करने वाले का और यथायोग्य सोने तथा जागने वाले के लिए योग सभी प्रकार के दुःखों का नाश करने वाला सिद्ध होता है।

सूचना- हिमसंस्कृतवार्ताः दैनिकपत्रे व्याकरणात्मक-अशुद्धिनां कृते सम्बद्धाः पत्रकाराः लेखकाश्च उत्तरदायिनः भविष्यन्ति

कार्यालयः

हिमसंस्कृतम् प्रकाशनम्

जसवां कोटला तहसीलपरिसरस्य सम्मुखे कस्बा कोटला, जिला कांगड़ा हि.प्र. पत्रव्यवहारसङ्केतः- १७७१११

भारतामेरिका-देशौ

स्वाभाविकौ सहयोगिनौ

स्तः-रक्षामन्त्री राजनाथसिंहः

हिमसंस्कृतवार्ताः 24 अगस्त।

रक्षामन्त्री राजनाथसिंहः अवाचत् यत् भारतामेरिका-देशौ स्वाभाविकौ सहयोगिनौ स्तः। अपि च द्वयोर्मध्ये सहभागित्वं सुनिश्चितमस्ति। अमरीका-देशस्य आधिकारिकयात्रायाः प्रथमे दिने श्रीसिंहः वांशिङ्गटननगरे भारतीयप्रवासिनः सम्बोधितवान्। असौ अत्रावसरे हर्षमपि अनुभूतवान्। यतो हि तत्रस्थाः भारतीयसमुदायाः निज-सांस्कृतिकमूल्यैः सह योजितास्सन्ति। भारतीयार्थव्यवस्थायै विकासात्मक-सम्भावनाः प्रकाशयन् श्रीसिंह न्यगादीत् यत् भारतदेशः सप्तविंशत्यधिक-द्विसहस्रतमवर्ष यावत् तृतीया बृहत्तमार्थव्यवस्था भवेदिति। रक्षानिर्यातप्रसङ्गेऽपि मन्त्रिणा निगदितं यत् रक्षानिर्यातन साम्प्रतं एकविंशतिसहस्रकोटिरूप्यकाणि अधिगतानि। राजनाथसिंहेन भारतामेरिकादेशयोः आपूर्ति-व्यवस्थायाः सुरक्षापत्रेषु सम्पर्काधिकारिणां नियुक्तिसम्बन्धेऽपि एकं सहभागित्व-ज्ञापनपत्रे हस्ताक्षरं कृतम्।

कर्मचारीसङ्घः शुक्रवासरे पुनः गर्जितवान्, मानसूनसत्रे कृष्णवर्णीयं फलकं धृत्वा कार्यं करिष्यन्ति

हिमसंस्कृतवार्ता:शिमला। हिमाचलप्रदेशविधानसभायाः मानसूनसत्रे राज्यसचिवालयस्य, विधानसभायाः च कर्मचारिणः कृष्णवर्णीयफलकधारिणः कार्यं करिष्यन्ति। महार्घतावृत्तिः अवशिष्टांशस्य च न दत्तं इति कारणेन क्रुद्धः राज्यसचिवालयकर्मचारिसेवासङ्घः शुक्रवासरे सचिवालयपरिसरस्य सामान्यसभायां एतां घोषणां कृतवान्। संघस्य अधिकारिणः अवदन् यत् यदि अगस्तमासस्य २६ दिनाङ्कपर्यन्तं सर्वकारः वार्तालापं कर्तुं न आह्वयति तर्हि अगस्तमासस्य २७ दिनाङ्कात् आरभ्य मानसूनसत्रे प्रथमवारं कृष्णफलकं धृत्वा कार्यं भविष्यति। तदनन्तरं पुनः १० सितम्बर दिनाङ्के सामान्यसभा भविष्यति। यदि सर्वकारः आग्रहान् न स्वीकुर्यात् तर्हि सर्वे कर्मचारिणः सामूहिकावकाशं गमिष्यन्ति। शुक्रवासरे सचिवालयपरिसरस्य मध्याह्नभोजनविरामसमये कर्मचारीसङ्घः महार्घतावृत्तेः अवशिष्टांशस्य च आग्रहं कृत्वा प्रदर्शनं कृतवान्। तकनीकीशिक्षायाः, टीसीपीमन्त्री राजेश धर्माणी इत्यस्य च वक्तव्येषु आपत्तिं प्रकटयन्तः संघस्य अधिकारिणः सोमवासरपर्यन्तं क्षमायाचनां कर्तुं समयं दत्तवन्तः। यदि एतत् न अभवत् तर्हि मंगलवासरात् मन्त्री राजेशधर्माणीविरुद्धं पृथक् मोर्चा उद्घाटयितुं निर्णयः कृतः। बुधवासरे आयोजितायां सामान्यसभायां मुख्यमन्त्री, अधिकारीसमूहं च लक्ष्यं कृत्वा महार्घतावृत्तिः कर्तव्या इति कथ्यते स्म। अधुना मन्त्री राजेश धर्माणी तेषां लक्ष्ये आगतः। सर्वे वक्तारः स्वसम्बोधने मन्त्रिणः बहु आलोचनां कृतवन्तः। महार्घतावृत्तिः संजीव शर्मा उक्तवान् यत् मुख्यमन्त्री सुखविन्दरसिंहस्यसुकुः अधुना स्वस्थः नास्ति, मुख्यसचिवः प्रबोध सकसेना शिमलातः बहिः अस्ति। एतादृशी परिस्थितौ गुरुवासरे कोऽपि

वार्तालापः न अभवत्। कर्मचारिणां धैर्यस्य जलबन्धः अधुना भग्नः आरब्धः अस्ति। प्रियता भक्ता अवशिष्टांशं च कर्मचारिणां अधिकारः अस्ति, वयं किमपि अतिरिक्तं सुविधां न याचयामः। सः अवदत् यत् राज्यस्य प्रत्येकः व्यक्तिः कर्मचारिणां याचनां प्रति संवेदनशीलः अस्ति, परन्तु मन्त्री राजेशः धर्माणी न्यूनतां कर्तुं संतर्जनां दत्त्वा अस्मान् भयभीतान् कर्तुं प्रयतते। एतादृशः व्यवहारः न सहाते।

धर्माणी कथयेत्, प्रतिमासं २० सहस्रदूरविणीवृत्तिः १५ सहस्र आतिथ्यवृत्तिः च प्राप्तुं कियत् न्याय्यम्?

महार्घतावृत्तिः अवदन् यत्, मन्त्रिणः धर्माणिनः वक्तव्यः यत् प्रतिमासं २०,००० रूप्यकाणां दूरभाषवृत्तिः, १५,००० रूप्यकाणां आतिथ्यवृत्तिः च प्राप्तुं कियत् न्याय्यम्। सः कस्मै आह्वयितुं २० सहस्ररूप्यकाणि व्यययति। मन्त्रिकार्यालयेषु प्रत्येकं ५० लक्षरूप्यकाणि व्ययन्ते इति विषये तस्य किं वक्तव्यम्?

सर्वोच्चन्यायालयस्य निर्णयः अस्ति यत् मासद्वयेन महार्घतावृत्तिः दातव्या

महार्घतावृत्तिः संजीवशर्मा उक्तवान् यत् सर्वोच्चन्यायालयेन निर्णयः कृतः यत् मासद्वयस्य अन्तः महार्घतावृत्तिः मुक्ता भवेत्। न्यायालयेन षड्प्रतिशतव्याजेन अवशिष्टांशं दानाय अपि आग्रहः कृतः। राज्ये विगतमासान् यावत् महार्घतावृत्तिः न निर्गता। अवशिष्टांशम् अपि नाममात्रेण दत्तम् अस्ति।

'कर्मचारिभिः सर्वकारेण सह वार्तालापद्वारा विषयस्य समाधानं करणीयम्, राज्यसर्वकारः कर्मचारीमैत्रीपूर्णा अस्ति'

हिमसंस्कृतवार्ता:शिमला। मुख्यमन्त्रिणः प्रधानपरामर्शकः (मीडिया) नरेश चौहानः उक्तवान् यत् राज्यसर्वकारः कर्मचारीमैत्रीपूर्णः अस्ति। स्वस्य वचनं पूर्यन् सर्वकारः प्रथमे मन्त्रिमण्डलसभायां एव पुरातनवृत्तिं पुनः स्थापयित्वा १ लक्षं ३६ सहस्रं कर्मचारिभ्यः तेषाम् अधिकारं दत्तवान्। पूर्वभाजपासर्वकारः पञ्चवर्षेषु एकवारम् अपि कर्मचारिणां ओपीएस-याचनां प्रति ध्यानं न दत्तवान्, अपि तु

कर्मचारिणः उत्पीडिताः आसन्। पुरातनवृत्तेः पुनर्स्थापनात् पूर्वं यत्र सेवानिवृत्तकर्मचारिणः ३७०० रूप्यकाणि प्राप्नुवन्ति स्म, अधुना तेषां मासिकवृत्तिः ३७,००० रूप्यकाणि प्राप्यन्ते। सः कर्मचारिणः आह्वानं कृतवान् यत् ते केनापि न भ्रमिताः भवेयुः। वार्ताद्वारा सर्वकारस्य समक्षं याचना स्थापयित्वा विषयस्य समाधानं कुर्वन्तु। सः अवदत् यत् कर्मचारिणां महार्घतावृत्तेः अवशिष्टांशस्य च उत्तरदायित्वं मीडियाभ्यः व्याख्यातं अस्ति, सभायां श्वेतपत्रम् आनयित्वा चापि प्रकटितमस्ति। ७५ सहस्रकोटिरूप्यकभारः भिन्नः, ऋणानि भिन्नानि। एतदतिरिक्तं पूर्वसर्वकारेण कर्मचारिभ्यः १० सहस्रकोटिरूप्यकाणां दायित्वं त्यक्तम् अस्ति। मुख्यमन्त्री ७५ वर्षाणाम् उपरि पेन्शनभोक्तृणां कृते २०० कोटिरूप्यकाणां प्रावधानं कृतम्। विरोधकाले कर्मचारिभिः यत् मनोवृत्तिः गृहीता तस्य विषये सः अतीव खेदं अनुभवति। सः अवदत् यत् कर्मचारिणां स्वयाचनाः अग्रे स्थापयितुम् अधिकारः अस्ति, परन्तु आग्रहैः सह आरोपं प्रति-आरोपं च कृत्वा सर्वकारस्य आलोचना अपि दोषी अस्ति। सः अवदत् यत् मुख्यमन्त्री कठिननिर्णयान् गृह्णाति। विद्युत्बोर्ड, एचआरटीसी, अन्येषां बोर्डानाम् निगमानाञ्च हानिः यत् हानिरूपेण प्रचलति तस्मात् कथं मुक्तिः भवति। अस्मिन् विषये संभावनाः अन्वेषिताः सन्ति। कर्मचारिभिः एतादृशी मनोवृत्तिः स्वीकृता इति सर्वकारः कदापि न अपेक्षितवान्। नरेशचौहानः अवदत् यत् प्रत्येकं वर्गाय सर्वकारेण कार्यं कर्तव्यम् अस्ति। सः अवदत् यत् सार्धैकवर्षे सर्वकारेण कर्मचारिणां हिताय बहवः निर्णयाः कृताः।

पर्यटनं प्रवर्धयितुं सुखसर्वकारस्य नूतनाः प्रयासाः

हिमसंस्कृतवार्ता: - शिमला। हिमाचलप्रदेशे पर्यटनस्य अपारसंभावना वर्तते। राज्ये पर्यटनक्षेत्रस्य प्रचारार्थं राज्यसर्वकारः चण्डीगढ- कुल्लू- धर्मशाला-संयोजकस्य नूतनस्य वायुमार्गस्य प्रस्तावः सज्जीकरोति। अस्य उपक्रमस्य उद्देश्यं राज्यस्य प्रमुखपर्यटनस्थलद्वयस्य मध्ये पर्यटनगतिवृद्धिः सुनिश्चिता भवति, यस्य कृते सम्बन्धितविमानसेवाभिः अन्यैः संस्थाभिः सह चर्चा क्रियते अस्मिन् कुल्लू-धर्मशालयोः मध्ये नूतन-प्रत्यक्ष-वायुसेवायाः माध्यमेन पर्यटनक्षेत्रं प्रवर्धनं प्राप्यति, पर्यटकानां कृते उत्तम-वायु-सुविधाः अपि उपलभ्यन्ते। मुख्यमन्त्री सुखविन्दरसिंहसुकुः उक्तवान् यत् राज्यसर्वकारः राज्ये उत्तमपर्यटनसुविधाः प्रदातुं प्रतिबद्धः अस्ति। सः अवदत् यत् सम्पन्नपर्यटकानाम् आकर्षणार्थं बहूनि नवीनपदानि क्रियन्ते, अस्मिन् दिशि विमानसेवाः सुदृढाः क्रियन्ते। हिमाचलप्रदेशः अलौकिकसौन्दर्यैः परिपूर्णः अस्ति, पर्यटनस्य अपारक्षमता च अस्ति। राज्यसर्वकारः उत्तमपर्यटनमूलसंरचनायाः विकासेन पर्यटकानां संख्यायां वृद्धिं सुनिश्चितं कुर्वन् अस्ति, येन क्षेत्रीय अर्थव्यवस्थायाः उन्नतिः भविष्यति। राज्ये पर्यटकानां वर्धमानेन जनानां कृते जीविकायाः, स्वरोजगारस्य च अवसराः प्राप्यन्ते। राज्यसर्वकारस्य समग्रतया समावेशीप्रयासानां फलस्वरूपं राज्यस्य विविधानि पर्यटनस्थलानि विमानसेवाद्वारा देशस्य अन्येषु भागेषु सम्बद्धानि भवन्ति। दिल्ली- शिमला- दिल्ली, शिमला- धर्मशाला- शिमला- विमानसेवाः प्रतिदिनं जनानां कृते प्रदत्ताः सन्ति। अमृतसर- शिमला- अमृतसर, अमृतसर- कुल्लू- अमृतसर- वायुसेवाः सप्ताहे त्रिदिवसाः प्रदत्ताः सन्ति। राज्ये विमानयात्रासुविधानां वर्धनेन सह राज्यसर्वकारः नूतनानां हेलीपोर्ट-स्थानकानाम् अपि विकासं कुर्वन् अस्ति। राज्यसर्वकारेण राज्यस्य पर्यटनराजधानी काङ्गड़ामण्डलस्य रक्कड़- पालमपुरनगरयोः, चम्बा- किन्नौरमण्डलयोः रिकांग-पियो इत्यत्र च हेलीपोर्ट-निर्माणार्थं १३ कोटिरूप्यकाणि मुक्तानि सन्ति।

पर्यटकाः चक्रविमानपत्तनं (हेलीपोर्ट) प्रति आकृष्टाः भविष्यन्ति

मुख्यमन्त्री उक्तवान् यत् हिमाचलप्रदेशसदृशे हिमालयस्य भौगोलिकक्षेत्रे चक्रविमानपत्तनं (हेलीपोर्ट) पर्यटकानाम् आकर्षणे, तेषां यात्रासुलभीकरणे च सहायकाः सिद्धाः भविष्यन्ति। आपत्काले एतानि हेलीपोर्टस्थानानि स्थानीयजनानाम् शीघ्रसहायतां प्रदातुं सहायकाः भविष्यन्ति इति सः अवदत्। तेषां महत्त्वं मनसि कृत्वा राज्यसर्वकारः राज्यस्य सर्वेषु मण्डलमुख्यालयेषु (चक्रविमानपत्तनं) हेलीपोर्ट-निर्माणं कुर्वन् अस्ति।

विमानस्थानकविस्तारे स्थानानुसारं क्षतिपूर्तिः प्रदत्ता भविष्यति

गगलविमानस्थानकविस्तारसम्बद्धा प्रक्रिया शीघ्रमेव आरभ्यते। एकमासपर्यन्तं आक्षेपाणां पञ्जीकरणानन्तरं भूतलस्तरस्य कार्यं भविष्यति। विमानस्थानकविस्तारे स्थानानुसारं क्षतिपूर्तिः प्रदत्ता भविष्यति इति कथ्यते। प्रथमचरणस्य विद्यमानगगलविमानस्थानकस्य समीपस्थेषु क्षेत्रेषु समाहितानां मोहल्लायाः विस्थापितपरिवारानाम् क्षतिपूर्तिः प्रदत्ता भविष्यति। अस्मिन् अपि प्रथमं शाहपुर- अन्तर्गत-ग्रामजनानाम्, ततः काङ्गड़ग्रामेषु च आश्रयराशिः प्रदत्ता भविष्यति। आश्रयपुनर्वासकार्यस्य अन्तर्गतं चयनितस्थानेषु समानरेखासु निवसनप्रक्रिया क्रियते। तदर्थं शाहपुर-काङ्गड़-नगरयोः विस्थापितानां जनानां निवासः शाहपुर-काङ्गड़-स्थानयोः अन्येषु क्षेत्रेषु भविष्यति।

अगस्तमासस्य १७ दिनाङ्के सूचनायाः प्रकाशनानन्तरं कतिपयेषु दिनेषु एकमासपर्यन्तं आक्षेपं दातुं समयः निर्धारितः। अधुना केवलं आश्रय-पुनर्वासकार्यस्य विषये आक्षेपाः प्रविष्टाः भविष्यन्ति। तदनन्तरं प्रशासनेन तेषामुन्नयनानन्तरं तृणमूलस्तरस्य भूमिसम्पादनस्य अभियानं आरभ्यते। अगस्तमासस्य १७ दिनाङ्के राज्यसर्वकारेण काङ्गड़गगलविमानस्थानकस्य विस्ताराय १९ दिवसानां भूमिसम्पादनस्य सूचना दत्ता।

देशस्य सर्वाधिकलोकप्रियः मुख्यमन्त्री अभवत् योगी आदित्यनाथः

प्रतिष्ठितमीडियासमूहस्य 'मूड ऑफ द नेशन' इत्यस्य सर्वेक्षणे योगी देशे प्रथमस्थाने, निरन्तरं तृतीयवारं देशस्य सर्वोत्तमः मुख्यमन्त्री अभवत् योगी त्रयस्त्रिंशत् प्रतिशतं जनाः योगी आदित्यनाथं उक्तवन्तः श्रेष्ठतमः मुख्यमन्त्री केजरीवाल-ममताबनर्जी-एमके स्टालिन-चन्द्रबाबूनायडू च बहु पृष्ठे उत्तरप्रदेशस्य परिचयं परिवर्तयन् मुख्यमन्त्री योगी सम्पूर्णदेशस्य जनानां प्राप्नोति समर्थनम्

हिमसंस्कृतवार्ता:- लखनऊ, 23 अगस्त। विगतसार्धसप्तवर्षेषु उत्तरप्रदेशस्य दिशां स्थितिं च परिवर्तयन् मुख्यमन्त्री योगी आदित्यनाथः पुनः देशस्य सर्वाधिकलोकप्रियः मुख्यमन्त्रीरूपेण उद्भूतः अस्ति। प्रतिष्ठितमीडियासमूहस्य 'मूड ऑफ द नेशन' इत्यस्य सर्वेक्षणे योगी जनसमूहेन प्रथमस्थानस्य मुख्यमन्त्रीरूपेण चयनितः अस्ति। देशे सर्वत्र 1.36 लक्षाधिकानां जनानां मध्ये कृते सर्वेक्षणे त्रयस्त्रिंशत् प्रतिशताधिकाः जनाः योगिनं सर्वोत्तमः मुख्यमन्त्री चिह्नितवान्। योगी अस्मिन् सर्वेक्षणे निरन्तरं तृतीयवारं देशस्य सर्वोत्तमः मुख्यमन्त्री चयनितः। यत्र देहल्याः मुख्यमन्त्री अरविन्दकेजरीवालः, पश्चिमबङ्गालस्य मुख्यमन्त्री ममताबनर्जी, तमिलनाडुराज्यस्य मुख्यमन्त्री एमकेस्टालिन, आन्ध्रप्रदेशस्य मुख्यमन्त्री चन्द्रबाबूनायडू

चेत्यादयः उत्तरप्रदेशस्य मुख्यमन्त्रिणः योगिनः आदित्यनाथात् बहु पृष्ठतः सन्ति।

'मूड ऑफ द नेशन' इत्यस्य सर्वेक्षणे देशस्य त्रिंशत् राज्यानां जनानां कृते सर्वाधिकं लोकप्रियं मुख्यमन्त्री विषये पृष्ठेषु प्रश्नेषु योगी आदित्यनाथः सर्वाधिकं मतं प्राप्तवान्। जनसमूहः पृष्ठः यत् ते कम् देशस्य सर्वोत्तमः मुख्यमन्त्री इति मन्यन्ते, अस्मिन् विषये त्रयस्त्रिंशत् प्रतिशताधिकाः जनाः योगी आदित्यनाथस्य नाम्नि अनुमोदनं कृतवन्तः। अस्मिन् सर्वेक्षणे देहल्याः मुख्यमन्त्री अरविन्दकेजरीवालः केवलं

13.8 प्रतिशतं जनानां लोकप्रियः इति मन्यते यद्यपि पश्चिमबङ्गालस्य मुख्यमन्त्री मुख्यमन्त्रीसूच्यां तृतीयस्थाने अस्ति। तस्यै 9.1 प्रतिशतं जनाः समर्थनं दत्तवन्तः। तत्रैव चतुर्थे स्थाने तमिलनाडुराज्यस्य मुख्यमन्त्री एम. के. स्टालिन अस्ति, यः 4.7 प्रतिशतं मतं प्राप्तवान्। तथैव पञ्चमे स्थाने आन्ध्रप्रदेशस्य मुख्यमन्त्री चन्द्रबाबूनायडू अस्ति, यस्मै 4.6 प्रतिशतं जनानां समर्थनम् अभवत्। अस्यां सूच्यां महाराष्ट्रस्य मुख्यमन्त्री एकनाथशिंदे, कर्नाटकस्य मुख्यमन्त्री सिद्धारमैया, असमराज्यस्य हिमन्ता बिस्वासरमा, उत्तराखण्डस्य पुष्करसिंहधामी, बिहारस्य मुख्यमन्त्री नीतीशकुमारः चापि किञ्चित् समर्थनं प्राप्तवन्तः। उल्लेखनीयम् अस्ति यत् मुख्यमन्त्री योगी आदित्यनाथः विगतसार्धसप्तवर्षेषु विधिव्यवस्था, मार्गसम्पर्कः, विद्युत्, स्वास्थ्यं, शिक्षाव्यवस्थां च सुदृढं कर्तुं मिशनमोड-रूपेण कार्यं कृतवान्। एतेन सह उत्तरप्रदेशः औद्योगिकराज्यं कर्तुं व्यस्तः योगी यूपी- ग्लोबल- इन्वेस्टर्स- शिखरसम्मेलनस्य माध्यमेन चत्वारिंशत् लक्षकोटिरूप्यकात् अधिकमूल्यानां निवेशप्रस्तावान् प्राप्य नूतनम् अभिलेखं निर्मितवान्। एतदतिरिक्तं योगी आदित्यनाथः कोटिद्वयं युवभ्यः वृत्ति, सार्धषड्लक्षाधिकानां युवभ्यः सर्वकारीयवृत्तिं च प्रदाय स्वस्य लोकप्रियताम् अपि वर्धितवान् अस्ति।

संस्कृत सप्ताहमहोत्सवः, प्रमाणपत्रवितरणस्य एवं संस्कृत गौरवपरीक्षापुस्तकवितरण समारोहस्य समापनसमारोहः आयोजितः

हिमसंस्कृतवार्ता: - जगदीश डाभी। संस्कृतभारती, पालिताणा संस्कृतसप्ताहस्य महोत्सवः अद्य पालितानातालुके आयोजितः। समापनसमारोहः २०२४तमस्य वर्षस्य अगस्तमासस्य २२ दिनाङ्के गुरुवासरे अभवत्। केन्द्रशिक्षकः अमरसिंह राठोड, नगरसंयोजिका कृपालीबेन कामळिया, साप्ताहिकसंयोजिका दिलशादबेन पाटडिया, बालकेन्द्रसंयोजिका मायाबेन बोरिचा उपस्थिताः। विभिन्नविद्यालय-महाविद्यालयानाञ्च शिक्षकाणां विशेषा उपस्थितिः आसीत्। कार्यक्रमस्य आरम्भः ध्येयमन्त्रेण कृत्या दिव्याबेन त्रिवेदी इत्यनेन संस्कृतशिक्षकेण कृतः, यः सरस्वतीं सुमधुरस्वरेण पूजयित्वा शुभवातावरणं निर्मितवान्। संस्कृतगौरवपरीक्षापुस्तकस्य वितरणं कृतम्। तदनन्तरं चित्रकलाप्रतियोगिता, वेशभूषाप्रतियोगिता च अभवत्। यस्मिन् विभिन्नाः प्रतिभागिनः प्रस्तुतिं कृतवन्तः। संस्कृताध्यापिका दिव्याबेन त्रिवेदी संस्कृतभाषायाः रक्षणेन सह संस्कृत- संस्कृति- संस्कारस्य एकीकरणद्वारा स्वास्थ्ये आयुर्वेदिकलाभानां विषये ज्ञानवर्धकं सम्बोधनं दत्तवती। वर्तमानकाले प्रदूषणं परिहर्तुं विविधैः आयुर्वेदिकचिकित्साभिः स्वस्थं दीर्घं च जीवनं जीवितुं बहु उत्तमं मार्गदर्शनं दत्तवती। केन्द्रशिक्षकः अमरसिंहराठोडमहोदयः संस्कृतशास्त्रेषु आयुर्वेदस्य स्थानं दर्शयित्वा प्रतियोगितायाः निर्णयस्य घोषणां कृतवान्। तालुकास्तरीयविभिन्नप्रतियोगितासु प्रथम- द्वितीय- तृतीयस्थानं प्राप्तवतां विद्यालय- महाविद्यालय- छात्राणां प्रमाणपत्रपुस्तकदानेन सोत्साहं प्रोत्साहिताः। अन्ते शान्तिपाठं कृत्वा जयतु जयतु संस्कृतभाषा इति नादेन सम्पूर्णं संस्कृतवातावरणं जातम्। संस्कृतवस्तुप्रदर्शनं, संस्कृतपुस्तकप्रदर्शनं च दृष्ट्वा सर्वे आनन्दं प्रकटितवन्तः।

भारतीयज्ञानपरम्परायाः अमूल्या धरोहरौ न्यायः, वैशेषिकदर्शनञ्च- डॉ. विकासः सिंहः

□ मारवाड़ीमहाविद्यालयस्य संस्कृतविभागाध्यक्षः डॉ. विकासः सिंहः दिल्ली विश्वविद्यालयस्य जानकीदेवी- मेमोरियलमहाविद्यालये व्याख्यानं प्रदत्तवान्।
□ न्याय- वैशेषिकदर्शनं भारतीयबुद्धिमत्तायाः दिग्दर्शनं करोति- प्रो. स्वातिः पालः।
□ न्याय- वैशेषिकयोः उद्भवः मिथिलायाः भूमेः जातः इति- डॉ. राजेन्द्रकुमारः।
मारवाड़ीमहाविद्यालयस्य संस्कृतविभागाध्यक्षः डॉ. विकासः सिंहः दिल्लीविश्वविद्यालयस्य जानकीदेवी- मेमोरियलमहाविद्यालये न्याय- वैशेषिकदर्शनयोः तत्त्वमीमांसायाः विशिष्टं व्याख्यानं प्रदत्तवान्। सः उक्तवान् यत् न्यायः च वैशेषिकं भारतीयदर्शनस्य द्वे महत्वपूर्णं शाखे स्तः। यत्र न्यायदर्शनं तर्कं च प्रमाणे आधारितम् अस्ति, तत्र वैशेषिकदर्शनं सृष्टेः मौलिकतत्त्वेषु परमाणुवादे च केन्द्रितम् अस्ति। वैशेषिकदर्शनस्य संदर्भे महर्षिः कणादः वैशेषिकसूत्रे उल्लेखनीयं कार्यं कृतवान्। कणादेन सृष्टेः संरचनां "धर्मविशेषप्रसूतात् द्रव्यगुणकर्मसामान्य- विशेषसमवायानां पदार्थानां साधर्म्यवैधर्म्याभ्यां तत्त्वज्ञानान्निःश्रेयसम्" (वैशेषिकसूत्रम्, १/१/४) सूत्रेण स्पष्टं कृतम्, यत्र सृष्टेः षट् प्रमुखतत्त्वानां- द्रव्यं, गुणः, कर्म, सामान्यं, विशेषः, च समवायः वर्णनं कृतम्। परवर्तिकाले शिवादित्येन सप्तमं पदार्थं अभावं स्वतंत्रतया स्वीकृतवान्। अन्यस्मिन्पार्श्वे, न्यायदर्शने आचार्यः गौतमः "प्रमाण- प्रमेय- संशय- प्रयोजन- दृष्टान्त- सिद्धान्त- अवयव- तर्क- निर्णय- वाद- जल्प- वितण्डा- हेत्वाभास- छल- जाति- निग्रहस्थानानां तत्त्वज्ञानान्निःश्रेयसधिगमः" (न्यायसूत्रम्, १/१/१) सूत्रेण षोडश प्रमुखतत्त्वानां व्याख्यानं कृतवान्। एतेषु तत्त्वेषु तत्त्वज्ञानं प्राप्य जीवनस्य उच्चतमा स्थितिः 'निःश्रेयसम्' प्राप्यते। "सर्वेषां सप्तस्वेवान्तर्भावः" सूत्रेण उक्तं यत् न्यायस्य सर्वे षोडश पदार्थाः वैशेषिकस्य सप्त पदार्थेषु एव अन्तर्भवन्ति। कार्यक्रमस्य अध्यक्षता महाविद्यालयस्य प्राचार्या प्रो. स्वाति पालः कृतवती। सा न्याय- वैशेषिकदर्शनस्य महत्वं उद्घाट्य उक्तवती यत् एते दर्शनपरम्पराः न केवलं भारतीयदर्शनस्य अध्ययनाय सहायकाः, अपि तु अस्माकं बौद्धिक-अध्यात्मिकविकासे अपि महत्वपूर्णं भूमिकां वहन्ति। न्याय-वैशेषिकं उभे दर्शने अस्मान् शिक्षते यत् सत्यस्य अन्वेषणे तर्कः च प्रमाणं च अत्यन्तं महत्वपूर्णौ स्तः। कार्यक्रमस्य संचालनं कृत्वा संस्कृतविभागस्य सहायकाचार्यः डॉ. राजेन्द्रकुमारः उक्तवान् यत् न्याय- वैशेषिकयोः उद्भवः मिथिलायाः भूमेः जातः, डॉ. विकासश्च मिथिलातः अस्माकं मध्ये आगतः। सः छात्राणां तर्कसंग्रहं तर्कभाषां च गंभीरतया अध्ययनं कर्तुं प्रेरितवान्। कार्यक्रमे संस्कृतविभागस्य प्रभारी सहाचार्या डॉ. ज्योतिः, डॉ. तनुजारावलः, डॉ. हर्षबाला इत्यादयः शिक्षकाः, अनामिका, अनन्या, श्रेया, पूजा इत्यादयः चत्वारिंशत् अधिकाः छात्राः च उपस्थिताः आसन्।

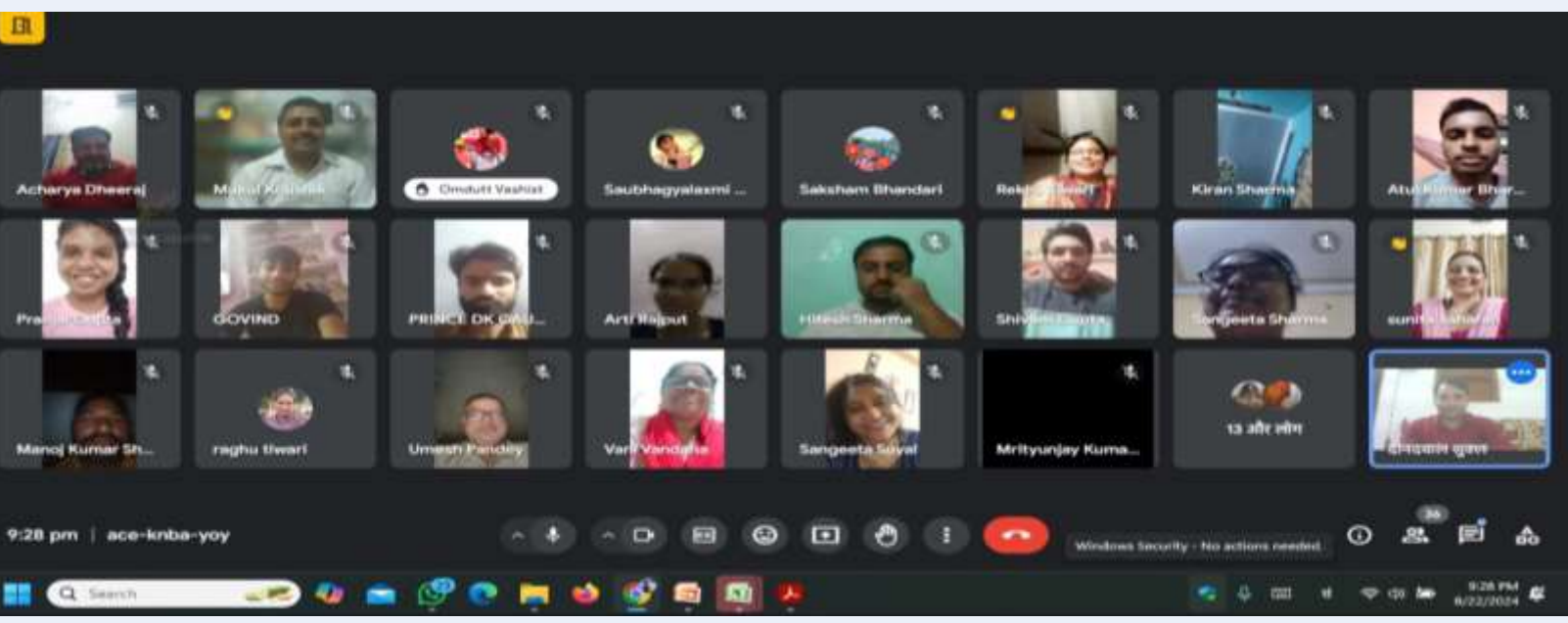
"D.El.Ed छात्राः अतीव उत्साहेन संस्कृतसप्ताहम् आचरितवन्तः"

हिमसंस्कृतवार्ता: - जगदीश डाभी। संस्कृतसप्ताहस्य अन्तिमे दिने जिला प्रशिक्षण संस्थाने नीमचे, संस्कृतभारत्याः सहकारेण तथा च सर्वकारस्य निर्देशानुसारं संस्कृतसप्ताहस्य उत्सवे संस्कृतदिनाचरणविषये कार्यक्रमः आयोजितः। कार्यक्रमस्य आरम्भः सरस्वती वन्दना इत्यनेन कृतः सर्वे D.El.Ed प्रथमवर्षस्य द्वितीयवर्षस्य च प्रशिक्षुछात्राः संस्कृतदिनाचरणस्य सज्जतां कृतवन्तः। प्रस्तुतयः यथा लघुकाव्यानि, श्लोकानि, सुभाषितानि, अमृतवचनानि, गीतानि, ध्येयमन्त्राणि संस्कृतभाषायां प्रदत्तानि। अस्मिन् संस्थायां प्रथमवारं संस्कृतभाषायाम् एषः विशेषः कार्यक्रमः आयोजितः अस्ति, एतादृशं सौभाग्यं प्राप्य संस्थायाः प्राचार्यः चन्द्रप्रकाशशर्मा महोदयः कार्यक्रमस्य अध्यक्षतां कृत्वा स्वभावनां प्रकटयित्वा मुख्यातिथि महोदयस्य श्रीफलेन स्वागतं कृतवान्। संस्कृतभाषायाः इतिहासं वैभवं च संस्कृतभाषायाः विशिष्टतां महत्त्वं च प्रस्तावयन्, अहं कामये यत्भवान् वस्त्रनिर्मातारः आसीत्, तर्हि शिक्षकाः न भवेन्तदा केवलं वस्त्राणि दूषितानि भवितुं शक्नोति, न तु जीवनम्। एवं विधः जीवने उत्तमं परिणामम् आनेतुं प्रेरणादायकमन्त्रा च ज्ञानविज्ञानं, गणितस्य पायथागोरस प्रमेयम्, सर्वं, बोधायनसूत्रम् इत्यादयः, संस्कृतेः उत्पन्नाः, संस्कृतेः आङ्ग्लभाषायाम् उद्धृताः बहवः शब्दाः सन्ति, मातृशब्दात् निष्पन्ना यथा मदर, फादर पितृशब्दात् निष्पन्नाः, भ्रातृ शब्दात् ब्रदर निष्पन्नाः, संस्कृतेन एव सर्वासु भाषासु एतादृशाः बहवः शब्दाः दत्ताः, अतः संस्कृतभाषायाः अन्येषु भाषाया सह स्पर्धा न भवितुमर्हति, संस्कृतभाषा सर्वभाषाणां जननी अस्ति, कथं संस्कृतं सामान्यजनानां भाषा आसीत्, भूत्वा च पुनः स्थापयितुं शक्यते, वेदानां रचना प्रथमवारं संस्कृतदिवसे एव आरब्धा, विदेशेषु च योगः क्रियते चेदपि वेदद्वारा एव अस्मान् उपदिष्टुं शक्यते, भारतस्य विश्वस्मिन् दानम् अस्ति, योगः आयुर्वेदश्च, जीवनमार्गं मार्गदर्शनं प्रेरणाञ्च दत्तवान्

मुख्यवक्ता रूपेण समागताः प्रख्यातः साहित्यकारः, लेखकः, समाजसेवी च ज्ञानोदयमहाविद्यालयस्य प्राचार्यः डॉ. सुरेन्द्रः शक्तावतमहोदयः संस्कृतप्रेमिभ्यः वदतु संस्कृतं पुस्तकमाध्यमेन संस्कृतसप्ताहस्य शुभकामना दत्ता। नीमचनगरकेन्द्रः द्वितीयः क्रमाङ्के संस्कृतविद्यालये सम्पूर्णसप्ताहिनानि यावत् संस्कृतभाषायां वस्तुप्रदर्शनी विज्ञानप्रदर्शनी च आयोजिता, या नगरस्य सामान्यजनाः संस्कृतप्रेमिणः च नगरस्य मुख्यविद्यालयस्य मण्डलस्य छात्रैः जिला- शिक्षा- अधिकारी चन्द्रकिशोरशर्मा महोदयः अपि अवलोकितवन्तः। सर्वेभ्यः धन्यवादं दत्त्वा कृतज्ञताप्रकटीकरणस्य कार्यम् कार्यक्रमस्य उपाध्यक्षा व्याख्याता च पुष्पाञ्जलितिवारी भगिनी प्रकटितम्। कार्यक्रमस्य संचालनं दिग्विजयः पालिवालेन संस्कृतभाषायां कृतम्। कार्यक्रमस्य संयोजिका इन्दिरा लोहार भगिनी, सहसंयोजकः मुकेशपाटीदारः, सर्वैः सहकार्येण संस्कृतसप्ताहसमारोहः सुसम्पन्नः।

संस्कृतसप्ताहस्य सम्पूर्तिसत्रं समायोजितम्

हिमसंस्कृतवार्ता:- आचार्यदीनदयालशुक्लः

वसुदेवसुतं देवं कंसचाणूरमर्दनम् देवकीपरमानन्दं कृष्णं वन्दे जगद्गुरुम्। भारतीयज्योतिषसंस्थानेन १६ दिनाङ्कारभ्य द्वविंशतिः अगस्तपर्यन्तं 'संस्कृतसप्ताहस्य' आयोजनं महता उत्साहेन कृतम्। अस्य कार्यक्रमस्य सप्तमेदिने समापनसत्रकार्यक्रमे मुख्यातिथिः ओमदत्तद्विवेदिवर्यः समागत्य संस्कृतं विषये सर्वान् बोधितवान्। कार्यक्रमे भारतीय ज्योतिषसंस्थानस्य अध्यक्षः आचार्यअम्बिकेशदुबे एवं निदेशक आचार्य धीरजदुबे अनयोः महत्वपूर्णा भूमिका वर्तते। अयं संस्कृतसप्ताहोत्सवः आचार्यदीनदयालशुक्लेन संयोजकत्वेन सर्वैस्सह मिलित्वा आयोजितः। सम्पूर्णं कार्यक्रमे प्रतिदिनं विभिन्नाः स्पर्धाः आयोजिताः आसन्। श्लोकवचनगीतापाठः, संस्कृतकथाकथनम्, पोस्टरमेकिंग् इत्यादीनि प्रतियोगितानि आयोजितानि आसन्। यस्मिन् बहवः छात्राः भागं गृहीतवन्तः। प्रतिवर्षं भारतीयज्योतिषसंस्थाभिः संस्कृतसप्ताहस्य आयोजनं भविष्यति। अस्मिन् कार्यक्रमे आचार्य मुकुलकौशिकः, संगीतासुयालः, सुनीतासहारन, पवनमिश्रः, मनोजकुमारः, नितेशपाण्डेयः पुस्तकसिंह सहितम् अनेके अधिकारिणः समुपस्थितारभवन्। संस्कृतशिक्षाविभागस्य प्रचाविभागस्य तथा प्रतिभाप्रदर्शनस्य एवं ज्योतिषप्रशिक्षकाणां समर्पितप्रयत्नेन बालकैः प्रस्तुतानां श्लोकानां, प्रश्नोत्तरीकार्यक्रमानाम्, भाषणानां इत्यादीनां पाठेन कार्यक्रमे वर्णः नितरां वर्धितः। कार्यक्रमस्य अन्ते संस्थानस्य आचार्यः धीरजदुबेवर्यः समेषां छात्राणां सम्बोधनं कृत्वा भारतीयसंस्कृतेः धरोहरविशेषतानां संरक्षणं विषये सम्बोधितवान्। संस्थानस्य शिक्षाप्रमुखेण आचार्यदीनदयालशुक्लेन समग्रप्रतिस्पर्धाविवरणं श्रावितं संस्थानसदस्यानां परिचयः कारयन् प्रोक्तं यत् प्रतिवर्षं संस्कृतसप्ताहकार्यक्रमः संस्थानद्वारा आयोजयिष्यते। सर्वेभ्यः संस्कृतसप्ताहस्य अनन्तशुभकामनाः!!

संस्कृतसप्ताहस्य सप्तमदिवसे ऋषिकुल- विद्यापीठ- संस्कृतमहाविद्यालयः हरिद्वारे विभिन्नाः कार्यक्रमाः

हिमसंस्कृतवार्ता: 24 अगस्त। संस्कृतसप्ताहस्य सप्तमदिवसे ऋषिकुल- विद्यापीठ- संस्कृतमहाविद्यालयः हरिद्वारे विद्यापीठस्य सभागारे समापनावसरे विभिन्नानि कार्यक्रमाणि आयोजितवन्तः विद्यापीठस्य संस्थापकस्य भारतरत्न पंडितमदन मोहन मालवीयस्य सम्मुखे दीपप्रज्वाजनकार्यक्रमः प्रारभत। अस्मिनावसरे परिचयात्मके सम्बोधने डॉ. नवीन पन्त इत्यनेन उक्तं यत् संस्कृतं भारततस्य आत्मा अस्ति। कार्यक्रमस्य संचालनं प्रकाश चन्द्र तिवारी महोदयेन कृतम्। अस्मिन्नवसरे कार्यक्रमस्य संयोजकेन भास्करचन्द्रशर्मा महोदयेन कथितं संस्कृतम् बिना भारतं कल्पयितुं न शक्यते। कार्यक्रमेऽस्मिन् गीता जोशी, आचार्य महेश बहुगुणा सहायक- कार्यक्रम- अधिकारी महोदयेन अपि स्वविचाराः प्रकटिताः। कार्यक्रमे उमा जोशी, मनोजकुमारः, ज्योतिः, चम्पा जोशी, सचिनः, अभयः, जतिनः, मनुजश्च उपस्थिता आसन्।

संस्कृत भारती देहरादूनेन समाचरितः संस्कृत सप्ताहः

हिमसंस्कृतवार्ता: 24 अगस्त। देहरादूनम्- समग्र द्रोण नगर्यां संस्कृत भाषां प्रचारयितुं प्रसारयितुं निरंतरं प्रयतमानं संस्कृत भारती देहरादूनं श्री दुर्गा मंदिरे, शिवनगरे, केदारपुरे कथाकथन श्लोक वाचन उपक्रमे अतिथि रूपेण मंदिर न्यास समितेः सचिवः कल्याण सिंह रावतः संस्कृतेन संबद्धं स्वीयं व्यक्तिगतानुभवं प्रस्तूय कथितवान् संस्कृताय दैनंदिनजीवने स्थानं कल्पनीयम्। जनपद मंत्री डॉ प्रदीप सेमवालः संस्कृतभारती संगठन विषये विस्तृतं विवरणं संस्कृत सप्ताह वृत्तं च प्रकाशितवान्। डोईवाला खंड संयोजकः डॉआनन्द जोशी गीत गानपूर्वकं शिक्षणं कृतवान्। माधव पौडेलः मंच संचालनं सरस्वती वंदनां, श्वेतारावतः,

मिली, एकता मंत्रं रेवा धस्माना, हिमांशुश्च च अकुर्वन्। पञ्चमे दिने प्रतिगृहं संस्कृतं प्रचारयितुं प्रसारयितुं च पञ्चतः अष्टकिलोमितायाः बंजारावालाक्षेत्रे जनजागरणयात्रा याः अङ्गत्वेन संस्कृतवाक्यानाम् उद्घोषः, गीतानां गायनं, संस्कृतप्रचारपत्रकाणां वितरणं, वदतुसंस्कृतमिति पुस्तकानां संस्कृतम् अध्येतुं प्रेरणादानपूर्वकं विक्रयणम् इत्येतैः माध्यमैः संस्कृतं प्रति जनाः अभिमुखीकृताः। यस्य शुभारम्भः समाप्तिश्च जनपदमन्त्रिणः डॉ प्रदीपसेमवालस्य गृहाद् अभवत्। सर्वे दायित्ववन्तः, कार्यकर्तारः, स्थानीयजनाश्च सोत्साहं भागम् अगृह्णन्। षष्ठे दिवसे संस्कृतं प्रति सामाजिक अवधारणेति कार्यक्रमः समायोजितः। तत्र जनधारणाः अवगत्य संस्कृतक्षेत्रे इतोऽपि तावद् उत्कृष्टकार्यं विधातुं चिंतनं कृतम्। संस्कृत भारती देहरादून द्वारा सम्पूर्णं संस्कृत सप्ताहः उत्साह पूर्वकं समाचरितः। सर्वे कार्यकर्तारः तत्र सहभागं कुर्वन्तीति प्रशंसनीयम्। विशेषेण तत्र विद्यार्थि वर्गोऽपि विशेषतया प्रेरितः। येन तेन सम्बद्धे विद्यालये महाविद्यालये विश्वविद्यालये वापि कार्यं भवेत्। जन धारणां ज्ञातुं समायोजितजनजागरणयात्रायाः अंतर्गतं गृहं गृहं गत्वा घर जनविचाराणां संकलनं, प्रचार पत्रकाणां वितरणं, वदतु संस्कृतमिति पुस्तकस्य प्रेरणापूर्वकं विक्रयणं इत्येभिर्माध्यमैः संस्कृत विषयकं प्रतिस्पन्दनं स्वीकृत्य संस्कृतवाक्याणां जयघोषः, गीतानां गानं, वीथिका नाटकानि, विहितानि।

हिमसंस्कृतवार्तायै सहयोगं कुर्वन्तु

हिमसंस्कृतवार्ता: दैनिक हि-संस्कृतवार्तापत्रम्

संस्कृतकार्यमिदम् पुण्यकार्यमिदम्

इदं संस्कृताय न मम